

Aan de leden van de raad

Datum : 3 maart 2026
Zaaknummer : 4978171
Contactpersoon : M. van den Brink/F.Schilling
Telefoonnummer : 026 3772556

Onderwerp: Schriftelijke vragen art. 44 Rvo over demonstratievrijheid en bufferzone abortuskliniek Arnhem

Geachte voorzitter en leden,

Het raadslid Luurssen van de fractie Forum voor Democratie heeft ons bij brief, ingekomen 16 januari 2026, schriftelijk vragen gesteld op grond van artikel 44 van het Reglement van Orde voor de Politieke Avond van de gemeente Arnhem over [demonstratievrijheid en bufferzone abortuskliniek Arnhem](#).

Het demonstratierecht is een fundamenteel grondrecht en onmisbaar voor een vrije en open samenleving. Het biedt burgers de ruimte om hun stem te laten horen, maatschappelijke verandering te bepleiten en invloed uit te oefenen op het publieke debat. Wij hebben het belang van demonstreren eerder benadrukt bij de beantwoording van vragen over het [Demonstratierecht](#) in juni 2025.

Ter beantwoording van deze vragen delen wij u het volgende mee.

1. *In een recente publieke bijdrage stelde de burgemeester dat vrouwen die een abortuskliniek bezoeken geen “schreeuwkoor, intimidatie, vernedering of dreiging” hoeven te trotseren en dat “vrouwen geen moreel vingertje, geen megafoon en geen koor nodig hebben dat hun leven dicteert”. Hij noemde de landelijke discussie over bufferzones “beschamend” en stelde dat een bufferzone “geen censuur maar beschaving” is. Wij begrijpen dat de burgemeester een persoonlijke visie heeft, maar als burgervader vertegenwoordigt hij ook inwoners die anders denken.*

a. *Deelt het college de mening dat de burgemeester in zijn publieke communicatie ook de belangen van Arnhemmers met een conservatieve of pro-life overtuiging moet respecteren?*

Het college vertegenwoordigt alle inwoners, ongeacht hun politieke, morele of levensbeschouwelijke overtuiging. Wij zullen daarbij altijd op de bres staan voor hen die kwetsbaar zijn. Dit is precies wat de burgemeester in zijn recente publieke bijdrage heeft gedaan. Mildredclinics in Arnhem is een plek waar vrouwen komen die hun grondwettelijke rechten uitoefenen en behoefte hebben aan zorg. Zij verkeren in een kwetsbare positie en hebben recht op rust, vergelijkbaar met een ziekenhuis. De directe confrontatie met demonstranten zal hen eerder, sterker en persoonlijker raken en daardoor voor hen veel

Datum: 3 maart 2026
Zaaknummer: 4978171
Pagina: 2

indringender zijn dan bij de meeste andere demonstraties. Om die reden legt de burgemeester demonstranten bij de Mildredclinics een beperking op de afstand tot de kliniek op.

- b. Ziet het college het risico dat zulke uitgesproken politieke standpunten van de burgemeester een grote groep inwoners uitsluiten of tegen het gemeentebestuur opzetten?*

Nee, de uitlatingen van de burgemeester sluiten niemand uit.

- c. Acht het college het wenselijk dat individuele bestuurders door middel van uitgesproken opinies de schijn wekken dat het gemeentelijke beleid wordt bepaald door hun persoonlijke of partijpolitieke voorkeuren?*

Het gemeentelijke beleid wordt vastgesteld door de raad binnen de kaders van de wet- en regelgeving. Ten aanzien van demonstraties is de Wet openbare manifestaties (Wom) leidend.

- 2. De Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State heeft op 3 december 2025 geoordeeld dat burgemeesters een demonstratie bij een abortuskliniek naar een alternatieve locatie mogen verplaatsen, maar alleen wanneer die locatie binnen zicht- en gehoorafstand van de kliniek ligt. Tegelijkertijd stelt de Raad van State dat beperkingen op het demonstratierecht uitsluitend mogen worden opgelegd om de gezondheid te beschermen, het verkeer te regelen of wanordelijkheden te voorkomen.*

- a. Is het college het ermee eens dat een bufferzone van 500 meter niet voldoet aan het criterium van zicht- en gehoorafstand en dat op deze afstand reële uitoefening van het demonstratierecht feitelijk onmogelijk wordt?*

In Arnhem is er geen vaste bufferzone van 500 meter voor demonstraties, ook niet bij de Mildredkliniek. Er is daarom geen sprake van een afstandscriterium dat op voorhand reële uitoefening van het demonstratierecht feitelijk onmogelijk maakt. Er geldt wel een vergunningplicht voor promotiestandplaatsen binnen een straal van 500 meter van de hoofdingang van een abortuskliniek.

- b. Welke concrete incidenten of wanordelijkheden hebben sinds 2020 plaatsgevonden die een afstand van 500 meter rechtvaardigen?*

In Arnhem wordt geen bufferzone van 500 meter gehanteerd voor demonstraties bij abortusklinieken.

Datum: 3 maart 2026
Zaaknummer: 4978171
Pagina: 3

- c. *Is het college bereid de bufferzone te verkleinen tot een afstand die wél binnen zicht- en gehoorafstand ligt, conform de uitspraak van de Raad van State?*

Wij achten het van belang dat eenieder zijn demonstratierecht kan uitoefenen. In lijn met de uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State¹ kan de burgemeester beperkingen stellen aan de locatie of wijze van demonstreren, bijvoorbeeld door demonstreren direct bij, of tegenover de ingang te verbieden, mits een alternatieve locatie wordt geboden waarbinnen het demonstratierecht kan worden uitgeoefend. In Arnhem wordt deze afweging per demonstratie gemaakt, op basis van de Wom en de specifieke omstandigheden van het geval.

3. *In een rapport van het Wetenschappelijk Onderzoek- en Datacentrum (WODC) wordt gesteld dat gemeenten demonstraties bij abortusklinieken niet op honderden meters afstand mogen plaatsen; een demonstratie aan de overkant van de straat voldoet aan het criterium van zicht- en gehoorafstand. Het instellen van een permanente bufferzone is volgens het WODC alleen mogelijk wanneer de formele wetgever dat regelt.*

- a. *Hoe verhoudt het Arnhemse beleid zich tot deze bevindingen?*

Er is geen Arnhems beleid ten aanzien van bufferzones voor demonstraties bij abortusklinieken.

- b. *Welke juridische basis ziet het college voor het handhaven van de huidige 500-meterzone, nu zowel de Raad van State als het WODC aangeven dat demonstraties in principe binnen zicht- en gehoorafstand moeten kunnen plaatsvinden?*

Er is geen 500-meterzone aangewezen voor demonstraties bij de abortuskliniek in Arnhem.

- c. *Hoe beoordeelt het college de kans dat de huidige bufferzone bij rechterlijke toetsing standhoudt?*

Zoals in eerdere beantwoording is aangegeven, is er geen sprake van dat een permanente bufferzone is aangewezen.

4. *De burgemeester betoogt dat demonstreren een groot goed is, maar “**nooit ten koste van de veiligheid en waardigheid van vrouwen die zorg nodig hebben**”. Toch stelt de Afdeling bestuursrechtspraak expliciet dat demonstranten recht hebben op een plek waar ze door bezoekers gehoord en gezien kunnen worden.*

- a. *Kan het college uitleggen hoe het recht op lichamelijke integriteit of privacy van bezoekers in de praktijk in het geding komt wanneer demonstranten aan de overkant van de straat staan?*

¹ [Uitspraak 202300010/1/A3 - Raad van State](#)

Datum: 3 maart 2026
Zaaknummer: 4978171
Pagina: 4

Rond een abortuskliniek hoort, net als bij een ziekenhuis, een bepaalde mate van orde en rust te heersen zoals de Raad van State ook erkent. Het is een plek waar mensen komen die hun eigen grondwettelijke rechten uitoefenen en recht hebben op en behoefte hebben aan zorg. Deze mensen bevinden zich in een kwetsbare positie waardoor de aanwezigheid van demonstranten hen eerder, sterker en persoonlijker zal raken en daardoor voor hen veel indringender zal zijn dan in de meeste andere gevallen.

Daarbij speelt ook dat bezoekers van een abortuskliniek belang kunnen hechten aan anonimiteit en veiligheid. Bezoekers hebben eerder zowel bij de kliniek als de politie en gemeente aangegeven zich onveilig te kunnen voelen wanneer zij worden gefilmd of gefotografeerd, of de indruk hebben dat dit gebeurt. Dit kan door de bezoekers worden ervaren als een inbreuk op de persoonlijke levenssfeer, mede omdat bekendmaking van hun aanwezigheid bij een abortuskliniek in sommige sociale, culturele of religieuze contexten grote persoonlijke gevolgen kan hebben.

De burgemeester mag om wanordelijkheden te voorkomen een andere locatie voor de demonstratie aanwijzen dan direct voor de ingang van een abortuskliniek. Hij draagt er zorg voor dat de alternatieve locatie binnen zicht- en gehoorafstand moet zijn van bezoekers van de kliniek omdat iedereen het recht heeft om te demonstreren, ook in de nabijheid van een abortuskliniek. Door een specifieke locatie aan te wijzen voor demonstranten kunnen bezoekers van een abortuskliniek zelf bepalen of zij een directe confrontatie met de demonstranten willen aangaan of niet.

b. Is het college van mening dat deze grondrechten daadwerkelijk worden geschonden door het enkel zichtbaar en hoorbaar aanwezig zijn van demonstranten?

Wij zijn niet van mening dat het enkel zichtbaar en hoorbaar aanwezig zijn van demonstranten op zichzelf leidt tot een schending van grondrechten van bezoekers. De Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State heeft bevestigd dat bezoekers van een abortuskliniek geconfronteerd mogen worden met demonstranten. Wel kan in specifieke situaties de combinatie van nabijheid, de wijze van demonstreren en de feitelijke onmogelijkheid voor bezoekers om zich daaraan te onttrekken, aanleiding geven om beperkingen te stellen ter voorkoming van wanordelijkheden in de zin van de Wom.

c. Hoe waarborgt het college dat bij een afweging tussen verschillende grondrechten de minst ingrijpende maatregel wordt gekozen, zoals ook het College voor de Rechten van de Mens aanbeveelt?

Bij de beoordeling van demonstraties is het uitgangspunt dat beperkingen alleen worden opgelegd indien deze noodzakelijk en proportioneel zijn, binnen de kaders van de Wom. Daarbij wordt steeds gezien of met een minder ingrijpende maatregel kan worden volstaan, bijvoorbeeld door het stellen van voorwaarden aan tijd, plaats of wijze van demonstreren.

Datum: 3 maart 2026
Zaaknummer: 4978171
Pagina: 5

5. *In een gepolariseerde samenleving is het belangrijk dat bestuurders verbinden en niet verdelen.*
- a. *Hoe ziet het college de impact van de huidige communicatie over de bufferzone op de maatschappelijke cohesie in Arnhem?*

In een open en democratische samenleving mogen meningen schuren en mag het publieke debat scherp zijn. Tegelijkertijd hechten wij eraan dat dit debat respectvol wordt gevoerd. Op die manier blijft ruimte bestaan voor verschillende perspectieven.

- b. *Welke stappen gaat het college zetten om het gesprek over demonstratierecht en abortusklinieken te depolariseren, bijvoorbeeld door actief de dialoog te zoeken met zowel pro-life-organisaties als pro-choice c.q. feministische organisaties?*

We staan in contact met zowel pro-life als pro-choice organisaties. Het gesprek over demonstratierecht en abortusklinieken is niet gepolariseerd.

- c. *Is het college bereid toe te zeggen dat de neutraliteit van het openbaar bestuur vooropstaat, ook wanneer individuele bestuurders sterke persoonlijke overtuigingen hebben?*

Wij vertegenwoordigen alle inwoners, ongeacht hun politieke, morele of levensbeschouwelijke overtuiging. Demonstraties worden steeds op hun merites beoordeeld, binnen het kader van de Wom en op basis van een zorgvuldige belangenafweging.

6. a. *Is het college bereid om met de gemeenteraad in gesprek te gaan over alternatieve oplossingen die zowel het demonstratierecht als de bescherming van bezoekers respecteren?*

Bij de beoordeling van demonstraties wegen wij de rechten van eenieder. Daarbij is het uitgangspunt dat beperkingen alleen worden opgelegd indien deze noodzakelijk en proportioneel zijn, binnen de kaders van de Wom. Daarbij wordt steeds gezien of met een minder ingrijpende maatregel kan worden volstaan, bijvoorbeeld door het stellen van voorwaarden aan tijd, plaats of wijze van demonstreren.

- b. *Overweegt het college om, in lijn met de jurisprudentie, een demonstratievak aan de overkant van de straat in te richten en duidelijke gedragscodes te hanteren?*

Nee, wij achten de huidige aanpak toereikend.

- c. *Kan het college toezeggen dat bij toekomstige wijzigingen van het beleid zowel de gemeenteraad als betrokken inwoners intensief worden meegenomen?*

Wijziging van beleid vindt altijd in openheid plaats. Ten aanzien van demonstraties is er geen beleid. Demonstraties worden op hun merites beoordeeld.

Datum: 3 maart 2026
Zaaknummer: 4978171
Pagina: 6

Hoogachtend,
het college van burgemeester en wethouders van Arnhem,
de secretaris, de burgemeester,

P. Sennema

A. Marcouch